

De Minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties,
De heer mr. K.G. de Vries
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Bijlagen	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
--	FO2002/U72881	Rfv2002076889	19 juni 2002
Inlichtingen bij	Dossier/volnummer	Doorkiesnummer	
mr. G.A. van Nijendaal	55815A-019	070 – 426 8056	
drs. H. van Dijk			
Onderwerp			
Advies Integratie-uitkering VERDI			

Geachte heer De Vries,

Op 17 mei 2002 heeft u de Raad voor de Financiële Verhoudingen gevraagd te adviseren over het vervolg op de integratie-uitkering die ten behoeve van de apparaatskosten VERDI aan gemeenten buiten de kaderwetgebieden wordt verstrekt. Hierbij voldoet de Raad aan uw verzoek.

Samenvatting:

Het voorstel om de integratie-uitkering VERDI over alle gemeenten te verdelen gaat voorbij aan het feit dat indertijd louter om praktische redenen een deel van het beschikbare budget voor het uitvoeren van gemeentelijke taken direct aan de kaderwetgebieden beschikbaar is gesteld. Dit is via de integratie-uitkering opgelost door de gemeenten binnen de kaderwetgebieden geen uitkering te geven. Indien het geld nu over alle gemeenten wordt verdeeld krijgen de gemeenten buiten de kaderwetgebieden minder, evenwel zonder dat er sprake is van een wijziging in de taak.

De Raad stelt daarom voor de huidige integratie-uitkering VERDI in het provincie- en het gemeentefonds met één jaar te verlengen. Daar waar het Rijk kaderwetgebieden gelijk stelt aan provincies kunnen zij conform de systematiek van de Gebundelde Doeluitkering (GDU) per 2004 compensatie krijgen.

Voor alle gemeenten geldt dat de apparaatskosten VERDI per 2004 via de algemene uitkering gecompenseerd dienen te worden en wel zo dat de gemeenten buiten de

kaderwetgebieden er niet op achteruitgaan. Het ligt dan vervolgens voor de hand dat gemeenten die hun taken door hun kaderwetgebied laten uitvoeren het betreffende kaderwetgebied hiervoor compenseren. Dit alles geheel volgens het principe: geld volgt taak.

1.

Inhoud voorstel

De integratie-uitkering VERDI eindigt met ingang van 2003 en u heeft het voornemen om het vrijvallende bedrag van € 2,587 miljoen toe te voegen aan de algemene uitkering en te verdelen naar rato van het aantal inwoners.

Daarnaast neemt u zich voor om de overeenkomstige integratie-uitkering in het Provinciefonds, die eveneens met ingang van 2003 eindigt, over te hevelen naar de begroting van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Dit in verband met de voorgenomen invoering van de verbrede Gebundelde Doeluitkering (GDU-plus) met ingang van 1 januari 2004. Hierin worden apparaatskosten voor verkeer en vervoer voor provincies en kaderwetgebieden opgenomen. Voor het jaar 2003 wordt een overgangsregeling voorgesteld.

Als gevolg van toevoeging aan de algemene uitkering komen de middelen van de huidige integratie-uitkering, die uitsluitend bestemd zijn voor de gemeenten buiten de kaderwetgebieden, beschikbaar voor alle gemeenten. Dat betekent een verlaging van de uitkering aan de gemeenten buiten de kaderwetgebieden en nieuwe middelen voor gemeenten binnen de kaderwetgebieden. Gezien de geringe omvang van het budget dat met deze wijziging gemoeid is, acht u deze achteruitgang verantwoord.

2.

Commentaar

De Raad voor de financiële verhoudingen is het met het voorstel om een aantal redenen oneens. Het feit dat de nadelige herverdelingseffecten gering zijn, speelt in de opvatting van de Raad geen rol. Een andere verdeling, die beter aansluit bij de huidige verdeling, is volgens de Raad goed mogelijk.

De Raad hanteert het principe dat geld de taken volgt. Voor de gemeenten buiten de kaderwetgebieden verandert er vanaf 2003 niets aan de taken op het terrein van verkeer en vervoer, dus ook niet aan de personele lasten. Een achteruitgang in de hiervoor bestemde middelen ligt dan ook niet in de rede.

Het tweede argument van de Raad heeft te maken met de verschillende posities die de kaderwetgebieden kunnen innemen. Die posities blijken in de oorspronkelijke afspraken een rol gespeeld te hebben.

In een uitvoeringsregeling bij het convenant VERDI uit 1997 zijn de volgende afspraken over de overdracht van de personele middelen vastgelegd.

In totaal zijn 150 fulltimerequivalenten (fte) gedecentraliseerd, waarvan 53 fte naar provincies, 31 fte naar kaderwetgebieden en 66 fte naar de gemeenten. Op initiatief van de gemeenten binnen de kaderwetgebieden zijn vervolgens 26 fte aan de kaderwetgebieden toegevoegd, zodat uiteindelijk 40 fte beschikbaar kwamen voor gemeenten buiten de kaderwetgebieden. In het convenant VERDI is vervolgens deze afspraak vertaald in de verdeling voor de kaderwetgebieden en gemeenten. De kaderwetgebieden ontvingen hun bijdrage voor 57 fte op basis van een specifieke uitkering rechtstreeks van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, en de gemeenten buiten de kaderwetgebieden via de integratie-uitkering in het gemeentefonds.

In de opvatting van de Raad is de toevoeging van 26 extra fte aan de kaderwetgebieden gerelateerd aan gemeentelijke taken, uitgevoerd in opdracht van die gemeenten en betaald door de gemeenten. De kaderwetgebieden hadden met andere woorden de positie van verlengd lokaal bestuur. Dat het geld uiteindelijk om praktische redenen rechtstreeks door het rijk aan de kaderwetgebieden beschikbaar werd gesteld verandert niets aan die positie. In het convenant VERDI komt deze opvatting tot uitdrukking door de afspraak dat bij opheffing van een kaderwetgebied de middelen ter financiering van de genoemde 26 fte terugvloeien naar het gemeentefonds. De Raad beschouwt de gekozen verdeelwijze dan ook als een technische uitvoering van gemeentelijke besluitvorming.

De nieuwe voorgestelde regeling gaat er echter vanuit dat alle middelen voor de kaderwetgebieden uit de oude regeling gebonden zijn aan de direct vanuit het Rijk gedecentraliseerde taken, dus ook de 26 extra fte. De kaderwetgebieden zijn dan geen verlengd lokaal bestuur meer. Het gevolg is dat de technische verlaging van de integratie-uitkering in 1997, als resultaat van de vrijwillig door gemeenten overgedragen middelen naar de kaderwetgebieden, nu leidt tot een verdere verdunning door de resterende middelen over alle gemeenten te verdelen. Dat lijkt de Raad principieel onjuist.

Een financiële versterking van de kaderwetgebieden ten opzichte van gemeenten buiten de kaderwetgebieden is zeker te verdedigen, wanneer die gepaard gaat aan een taakverzwaring. Dat lijkt hier echter niet het geval te zijn.

3.

Advies

De Raad voor de financiële verhoudingen adviseert u daarom het volgende.

De Raad stelt voor om de huidige integratie-uitkering voor zowel het provinciefonds als gemeentefonds tijdelijk voor 2003 te verlengen. Gelet op de verlenging van de kaderwetregeling vervalt overigens ook een belangrijke formele reden om per 2003 de integratie-uitkering op te heffen.

Per 2004 kan de huidige integratie-uitkering aan provincies en de specifieke uitkering aan kaderwetgebieden, minus het bedrag van 26 fte, worden ondergebracht in de verbrede gebundelde doeluitkering, de GDU-plus.

Het bedrag van de 26 fte wordt opnieuw toegevoegd aan het bedrag van de integratie-uitkering voor gemeenten en het totaal wordt vervolgens via de algemene uitkering van het gemeentefonds verdeeld via de inwonermaatstaf. Het is vervolgens desgewenst aan de gemeenten om de kaderwetgebieden, als organen van verlengd lokaal bestuur, voor bepaalde taken van extra middelen te voorzien. Daar waar de taak van de gemeenten binnen de kaderwetgebieden is overgedragen aan het kaderwetgebied ligt het in de rede dat zij de middelen die zij via het gemeentefonds beschikbaar krijgen doorsluizen. Dit geheel conform het uitgangspunt: geld volgt taak.

De Raad voor de financiële verhoudingen,

mevrouw A. van den Berg, voorzitter

de heer M.P.H. van Haften, secretaris.